

Wiadomości

Czwartek, 24 marca 2022

Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką

24 marca obchodzimy Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką. Święto zostało ustanowione przez polski parlament w 2018 r.

W przeddzień wybuchu II wojny światowej społeczność żydowska była już całkiem liczna – Tylmanową i obydwie Ochotnice zamieszkiwało ponad 20 rodzin żydowskich, liczących łącznie około 250 osób. Żydzi mieszkali głównie w centralnych częściach wsi, przy głównych drogach, chętnie osiedlali się koło siebie, tworząc tym samym niewielkie osiedla.

Bezpośrednia eksterminacja żydowskiej ludności Ochotnicy rozpoczęła się wiosną 1942 r. Odgórne przyzwolenie na przemoc wobec Żydów sprawiło, że funkcjonariusze Gestapo z komisariatu w Zakopanem urządzali sobie na nich istne „polowanie”. Jadąc przez wieś samochodem, strzelali do napotkanych po drodze Żydów, dokonali też egzekucji członków miejscowego Judenratu, którzy oczekiwali na Niemców w swojej siedzibie. Podczas tej akcji oraz w kolejnych podobnych, jakie miały miejsce aż do sierpnia 1942 r., śmierć poniosło przynajmniej 37 osób narodowości żydowskiej. Pogrzebano ich w kilku naprędce wykopanych grobach - m.in. na osiedlu Krzyżki (Młynne) w Ochotnicy Dolnej i na Rzece w Tylmanowej.

Zbrodnie gestapowców z wiosny i lata 1942 r. zapowiadały wielką akcję wysiedleńczą i eksterminacyjną, jakiej zostali poddani podhalańscy Żydzi w ostatnich dniach sierpnia 1942 r. Nie ominęła ona także Tylmanowej i Ochotnicy, z której 30 sierpnia 1942 r. wyruszyła do Nowego Targu kolumna pozostałej przy życiu ludności żydowskiej. Szacuje się, że tego dnia- pod eskortą Niemców i miejscowej policji granatowej- Ochotnicę opuściło około 150 jej żydowskich mieszkańców.

Część z nich zginęła pod drodze, gdy pijani Niemcy zaczęli strzelać w Łopusznej do maszerującej grupy. Kolejne osoby zamordowano w Nowym Targu, jednak większość z nich wywieziono do obozu zagłady w Bełżcu, gdzie zginęli w komorze gazowej. Z całej społeczności ochotnickich i tylmanowskich Żydów, liczącej ponad 227 osób, wojnę przeżyło 8 osób, 4 zostało uratowanych przez mieszkańców gminy Ochotnica Dolna.

Warto podkreślić, że wg najnowszych badań w Ochotnicy i Tylmanowej ocalała największa w skali Podhala liczba Żydów, ukrywanych przez miejscowych górali.